સખાવત નામા.

હઝરત અલીકા

લીખનેવાલે ઓર છપાનેવાલે,

મીયાં બદરૂદીન હુસેનુદીન નીઝામી.

બુકસેલર એન્ડ પબ્લીશર,

ત્રણ દરવાજા— અમદાવાદ.

Printed by Motilal Ganpatram at the

"Manhar" Printing Press.

Pankor Naka—AHMEDABAD.

પ્રત ૨૦૦૦

સને ૧૩૨૭ હીજરી. સને ૧૯૧૪ ઇસ્વી.

કીં. ૦–૨–૦

સખાવત નામા.

અઝીઝો હક તઆલા કિબરિયા હએ;
શરફ જીસને મોહંમદકો દીયા હએ;
કીએ ચવદા તબક પએદા ખુદાને,
દિખાએ મોજીઝે ખએરૂલ વરાને.
ખુદા કા દોસ્ત ખતમુલ મુરસલી હએ,
વસી જીસકા અમીરૂલ મોમીનીં હએ;
નબી કા દોસ્ત હએ હક કા પ્યારા,
વોહ હએગા બાગે વેહદતકા સિતારા.
નબી કે દોસ્ત હએં વોહ ઝાતે આલી;
હશરકે દિન જો હએ ઉમ્મતકે વાલી,
અવલ સિદ્દિક હઝરત ઉમરો ઉસમાન;
કે જીનકી સિફત બોલા આપ રહમાન.
અલી મુરતુઝા માઅશુક રબકે,
વોહ જી ઔર જાન હએં હઝરત નબીકે;
રખાકર ચાર રૂકનોં કી સલામી,
કીયા કર પંજતન કી તુ ગુલામી.
સખાવત ખતમ હએ મવલા અલીપર,
શુજાઅત ખતમ હએ હકકે વલીપર;
સુનો તુમ મોજીજા આલે નબીકા,
કરૂં જીકરે સખા હઝરતઅલીકા.
સુનો એક રોઝ કા યારો બયાં હએ,
સખાવત શાહે મરદાં કી અયાં હએ;
નમાઝ એક રોઝ પઢકર શાહે અકબર,
ચલે મસજીદ સે ઘરકી તરફ હયદર.
અલી કે દોશ પર હઝરત હસન થે,
જો હઝરત ફાતમા કે નવ રતન થે;
ચલે આતેથે ઘરકો શાહે અબરાર,
હુવા ઇતનેમેં એક સાયલ નમુદાર.
સવાલ ઉસને કીયા ઘરસે નીકલ કર,
કે યા હએદર મેરી મશકિલ કો હલ કર;
મોહંમદ મુસ્તફા કે તુમ વસી હો,

ઇમામો પેશવા હાદી સખી હો.
સખાવત હુએ તેરી દુનયામેં અઝહાર,
ખિડે હો રાહે મવલા મેં કઇ બાર;
મેં જબ જાનું કે હો શાહે વીલાયત.
કરો હસનએન કો મુઝકો ઇનાયત.
મેં આજીઝ મુફલીસ ઔર મિસ્કીં ગદાહું,
ગરીબો બેકસો બે આશના હું;
યેહ સુનકર બાત સાયલકી અલીને;
દીયા બેટા હસન ઉસકો વલીને.
કહા સાયલને તુમ મુશકીલ કુશા હો,
વોહ બેટા દુસરા ભી મુઝ અતા હો;
યેહ ફરમાયા અલીને ઉસ ગદાસે,
સવાલ ઉસકા તુ કર ખએરૂન નીસા સે.
હસન બેટા મેરા લખતે જીગર હુએ,
રહા શબ્બીર ઝોહરા કા પીસર હુએ;
હુસએન ઇબને અલી સીબતે નબી હુએ,
નબી ઓર ફાતમાં કા જાનો જી હુએ.
તુ સાયલ હોગા જબ બીનતે નબી સે,
વોહ બેટા તુઝકો બખશેગી ખુશીસે;
અગર શબ્બીર કા હોતા મેં મુખતાર,
ન કરતા ઉસકે દેને પર મેં તકરાર.
હસનસે પુંછા રસ્તેમેં ગદાને,
દીયા તુઝકો મુઝે શેરે ખુદાને;
તેરી જો માં હુએ ખાતુને કયામત,
કરેગી મુઝકો વોહ બેટા ઇનાયત.
યેહ ફરમાયા હસનને ઉસ ગદાકો.
નહીં તુ જાનતા ખેરૂન નીસાકો,
મેરી વોહ વાલીદહ બીનતે નબી હુએ;
અલી મુશકીલ કુશાસે બી સખી હુએ.
તુ ઉસ બીબીસે જબ હોગા સવાલી;
ન ફેરેગી તુઝે વોહ દરસે ખાલી;
સુનેગી જીસ ઘડી વોહ તેરી તકરીર,
વોહ બખ્શેગી તુઝે ફરઝંદે શબ્બીર.
ગદા સુનકર કે યેહ મજકુર સારા,
વોહ દર પર ફાતમા કે જા પુકારા;

કે અય બેટી મોહંમ્મદ મુસ્તફા કી,
કરો દાવત રવા તુમ મુઝ ગદા કી.
હુસેન બખ્શા મુજે શેરે ખુદાને,
દીયા મુઝકો ખુશી મુશ્કિલ કુશાને;
સવાલ હુએ અબ મેરા બિન્તે નબીસે,
હુસેન અબ તુભી ગરબખ્શે ખુશીસે.
મેં સાયલ હું તેરે દરકા ખુદારા,
મુજે તુ બખ્શદે શબ્બીર પ્યારા;
અલી કે ઘરકી હુએ મુખતાર બિલકુલ,
ન કર બેટેકે દેનેમેં તાઅમ્મુલ.
દિએ જબ વાસ્તે હકકે ગદાને,
સુની ઉસકી સદા ખએરૂન્નીસાને;
કહા ખએરૂન્નીશાને ઉસ ગદાસે,
પ્યારા કુછ નહીં મુઝકો ખુદાસે.
ન દે તુ વાસ્તા હક કા ખુદારા,
યહ હાજીર હુએ મેરા શબ્બીર પ્યારા;
હુએ હાઝીર રાહે મવલા મે મેરી જાન,
કરૂં ફરઝંદ હક કી રહપે કુરબાન.
હુસેન ઇસને અલી ઘતનેમેં આયે,
ઇશારે સે બિરાદર કો બુલાયે;
કહા બાઇસે કયું બાહેર ખડે હો,
કિસી હમ જોલી લડકેસે લડે હો.
યેહ ફરમાયા હસનને અએ બિરાદર,
નહીં આનેકા અબ મંય ઘરકે અંદર;
મુજે બખશા પિદરને ઇસ ગદાકો,
મંય દેખું કિસ તરહ ખએરૂન્નિસા કો.
મેરી કહ બંદગી ખએરૂન્નિસા સે;
તુ જાકર અરઝ બિન્તે મુસ્તેફાસે;
મય જાતા હું મુજે અબ દેખલો તુમ,
જો કહેના હુએ મેરે હકમે કહો તુમ.
ખુદા જાને મઇંગા યા જીઉંગા,
ગરઝ ખુને જીગર અપના પીઉંગા.
યેહ સુન જોહરાને ફરમાયા ગદાસે,

મેરી યેહ અરઝ હય તુઝ બેનવા સે;
રઝાદે ઘરમેં આનેકી હસનકો,
ઝરા મંએ દેખલું ઉસ ગુલ બદનકો.
ગરઝ ઘરમેં હસન જીસ વકત આએ,
મ્હોમદ ભી વહાં તશરીફ લાએ;
કહા જોહરાને યા હઝરત પયગમ્બર,
મેં દેતી હું પિસર રાહે ખુદા પર.
યેહ કહ જોહરાને ફીર પાની મંગાયા,
ખુશીસે અપને બેટેકો નિહલાયા;
મંગા જોહરાને ફીર સંદુક અસલી,
વહીં હસનએનકી પોશાક બદલી.
તુરત ખાના બના ઉનકો ખીલાયા,
ઉન્હેં રોરોકે છાતીસે લગાયા;
કહા હસનએનકો ખેરન્નીસા ને,
કીયા તુમકો જુદા મુઝસે ખુદાને.
ખુદા જાને કહાં જાઓગે જાની,
હુઇ બરબાદ મેરી ઝીંદગાની;
મુજે તુમ બિન નહીં આરામ હોગા,
મુજે રોનેસે કયા ઓર કામ હોગા.
મુકદદરમેં લિખીથી યેહ જુદાઇ,
ખુદાને યેહ મુસીબત થી દીખાઇ;
વતનમેં જીસ ઘડી આઓગે પ્યારે,
મુજે ઝીનદા ન તુમ પાઓગે પ્યારે.
પુકારૂંગી કિસે હસનએન કહ કર,
બુલાઉંગી કિસે તુરૈન કહ કર;
જલેગા અતિશે સોઝાંસે સીના,
નજર આવેગા અબ સુંના મદીના.
ન મેરી યાદ તુમ દીલસે ભુલાનાં,
બેટા તુમ જલદી અપને ઘરકો આના;
ચલે તુમ દેકે અપના દાગ મુઝકો,
ખુદા જન્નતકા બખશે બાગ તુમકો.
ન નીકલા દિલકા કુછ અરમાન મેરા,
ન દેખા બીયાહમે શાદીકા સહરા;

રહી ઉમ્મીદ મેરી જીકી જીમે,
હુવા પયદા યેહ ગમ કયસા ખુશીમેં.
કલેજા થામકર રોતીથી જોહરા,
ઓર અપની જાનકો ખોતીથી જોહરા;
કીયા જોહરાને જબ રોકર યેહ મઝકુર,
હુવા ગમસે નબી હાશમકા દિલ ચુર.
નબી રોતેથે ઓર નાલાં અલીથે,
મગર હસ્નએન ખુર્રમ ઓર ખુશીથે.
કિયા બેટાં કી ફિર જુલ્ફોંમે શાના,
વોહ શાના હો ગયા ગમકા નિશાના;
હસન સે ફાતમાને કી યેહ ગુફતાર,
મેરે શબ્બીરસે તુમ રહિયો હુંશયાર.
ન હોવે વ્હ કભી આઝુરદા દિલદાર,
ખબરદારી સે અએ બેટા ખબરદાર;
કે તુઝ બિન કોન દિલદારી કરેગા,
કે તુઝ બિન કોન હુશયારી કરેગા.
ગદાકે પાસ ફિર બચ્ચોંકો લાઇ,
કહા હાઝિર હય વ્હ મેરી કમાઇ;
વ્હી દવલત વ્હી હશમત હય મેરી,
વ્હી ઇસમત વ્હી ન્યામત હય મેરી.
ન દિલ યું સખત તુમ બચ્ચોંકા કીજો,
જો માંગે ચીઝ ઉનકો લાકે દીજો;
અગર તુ સાહેબે અઉલાદ હોગા,
તુજે ઓલાદ કા ગમ યાદ હોગા.
નવાંસે હએ યેહ ખતમુલ મુરસલીં કે,
પ્યારે હએં અમીરૂલ મોમીનીં કે;
યેહ સૈયદ હએં મેરે ફરઝંદ જાની,
મઐં દેતી હું તુજે અપની નિશાની.
ખુદાકે વાસ્તે દુક ગોર કીજો,
ન ઇન માસુમોં કો તકલીફ દીજો;
દીએ દોનો પિસર ઇસ હી ગદા કો,
કહા સોંપા તુમ્હેં બેટા ખુદાકો.
કિયા રૂખસત વહીં હઝરત અલીને,

મુબારકઝત ઇન્કો દી હઝરત નબીને;
ચલે સૈયદ વોહ જબ ઘરસે નિકલકર,
હુવા તબ ફાતમાકે ઘરમેં મહશર.
મદીનેમેં જો સબ ખુરદો કલાંથે,
હરેક કી ચશ્મસે આંસુ રવાંથે;
નઝર જબતક પડે શબ્બીરો શબ્બર,
ન ઉતરી બામસે બિન્તે પયંબર.
હુએ ગાયબ નઝરસે જીસ ઘડી વોહ,
હુવા તબ ફાતમા પર દરદે અંદોહ;
'અમીર' અબ કયા લિખુ જોહરાકી હાલત,
કયામત હય કયામત હય કયામત
યહ અફસાના નીહાયત ગમ ફીઝાં હય,
કે રાવી જીસ્કા ખુદ ઝએનુલ અબા હએ;
ગયે જબ ફાતમા કે લાલ દો કોસ,
હુએ ઉસ દશ્તકે સબ ખાર પાબોસ.
મદીને સે ચલે જબ એક ફરસંગ,
હુઇ હુસનએનકી હાલત બોહત તંગ;
હુએ છાલોંસે પાઉં જખમી બિલકુલ,
નઝર આને લગે છાલે વોહ જ્યું ગુલ.
બરેહના પાઊમે છાલે પડે થે,
હઝારો ખાર છાલોમેં ગીરેથે,
વરસ સે હો ગયે જો પાઊં મહજુર.
હુએ થક કરકે દોનો ભાઇ માઅઝુર,
ન બચપનસે કભી પાઊં ચલેથે;
સદા સીનેપે જોહરા કે પલેથે,
નબીકે દોશપર હોતેથે અસવાર.
અલીકે દોશપર હોતેથે અસવાર,
જો ઘરમેં ઘુટનીયોં ચલતેથે હસનએન;
મોહમદ દેખ કર હોતેથે બેચએન,
અગર વોહ રહેતેથે જબ ઘરકે અંદર.
ઉઠા લેતેથે ગોદીમેં પયંમબર,
અગર થક કરકે સો જાતેથે મુઝતર;

તો જોહરા હાથકીથી પાણી રોકર
અજીજ્ને પ્રાતેમા હો જીનકી હાય.
ફલકને ઉનકો યેહ ગરદીશ દીખાય,
વોહ નાજુક ગુલસે થે દોનોંકે દુખસાર;
ગયે મુરઝા ખિઝાંકે મિસલ એક બાર,
નબીને પીઠપર જીનકો ચઢાયા.
ફલકને દર બદર ઉનકો ફીરાયા,
નબી જીનકો ઉઠા લેતેથે ઘરમેં;
ગયે વોહ પા બરહના હોકે બરમે,
ગીરે ગશ ખાકે વોહ રૂએ ઝમીપર.
અજબ સદમા હુવા અરસે બરીંપર,
કહાં હસનએનને ફીર ઉસ ગદાસે;
અરે ઝાલીમ ઝરા તુ ડર ખુદાસે,
હમારા ગુલ બદન યેહ નાઝની હએ.
હમેં ચલનેકી અબ તાકાત નહીં હએ,
ખુદા શાહદકે હમ દોનો બિરાદર;
રજાએ હકપે રાઝી હએં સરાસર,
કભી ઘરસે નહીં હમ નિકલે પયદલ.
અભી તુ લે ચલા હએ હમકો પયદલ,
તલબ કરતે નહીં તુઝસે સવારી;
સફરમેં હએ મગર તકલીફો ભારી,
હમારી ઇસ મુસીબત પર તરસ કર.
હમારી ઇસ અઝીયતપર તરસ કર,
કહો તેરા વતન વોહ કોનસા હએ:
હમે કિસ શેહરમેં તુ લે ચલા હએ,
હએ કિતની દુર ઘર તેરા યહાંસે.
કહાં લે જાએગા હમકો યહાંસે,
અગર દેખે હમારા હાલે મુજતર;
તો દુશમનભી તરસ ખાવેગા હમપર,
કહા દરવેશને હએ સખ્ત મુશકિલ.
હે મેરા મુલ્ક યહાંસે તીસ મંઝીલ,
હુએ થકકર કે તુમ બેહોશ અફસોસ;

અભી તો ઘર હુએ મેરા તીનસો કોસ,
તુમ્હેં અબ સબ હુએ દરકાર હઝરત.
ન હો ચલનેકે તુમ બેઝાર હઝરત,
નબી જાદે હો તુમ જોહરાકે ફરઝંદ;
મુસીબતમેં રહો હર વકત ખુરસંદ,
ન બાહેર સબ્રકે પાઉં રખો તુમ.

રઝાએ હકપે અબ સાબિત રહો તુમ,
અભીસે પુંછતેહો શેહર મેરા;
હઝારો કોસ હુએ બંદેકા ડેરા,
નબી ઝાદોંને ઉસકી બાત સુનકર.
બરહના સર કિએ બા દીદએતર,
વોહ જુલ્ફેં મિસ્લે ગુલ હાથોંપે રખકર;

દુઆ માંગી કે યા મઅબુદે અકબર,
ખુદાવંદા તુહી ઉકદે કુશા હુએ,
ખુદાવંદ તુહી હાજત રવા હુએ.
બહકકે અહમદ મુખ્તાર યા રબ,
બહકકે હયદરે કરરાર યા રબ,
બહકકે ફાતમા ખાતુને જન્નત;
બહકકે ઝએનબો કુલસુમ અસમત,
ઇલાહી મુસ્તેફાકે હમ હુએ માસુમ.
અલી મુશકીલ કુશાકે હમ હુએ માસુમ,
નબીકે હમ પ્યારે હુએ ઇલાહી;
અલીકે હમ પ્યારે હુએં ઇલાહી,

નહીં તાકત હમેં ચલનેકી મવલા.
મગર તેરી રઝા હુએ સબસે અવલા,
વેહી અબ ઇલતીજા હુએ કિબરિયા સે;
રિહાઇ દે તુ અબ મુશકીલ બલા સે,
ગદા જબસે હમેં લેકર ચલા હુએ.
મદીને બરકા રસ્તા કરબલા હુએ,
હમારી અબ દોઆ વેહ પુર અસર હો;
કે હુએ ઇસકા શેહેર નજદીક તર હો,
ફિરશ્તોંકે કુવા યું દુઆમેં મવલા.

કે હુએ યે ઝલઝલા અઝ અરશ આલા,
તનાબેં ખીંચલો જાકર ઝમીંકી;
ન ગરદીશ હો કુછું ચરખે બરીંકી,
જો ઇસ દુરવેશકી હોગી વીલાયત.
શીતાબી સામને કરદો બગાયત,
પીરસ્તોંને બ—મુજબ હુમકો બારી;
ઝમીંકો ખીંચ લાએ એકબારી,
હુવા વોહ શહેર ઇસકન્દર નમુદાર.

કહા શાહઝાદોંને અય મરદે હુશયાર,
હુમેં તકલીફ અબ ઝીયાદા ન દે તુ;
પ્હી હુએ શહેર તેરા દેખ લે તુ,
કહા દરવેશને તુમકો કહું કયા.
અભી તો કાલે કોસોંતક હુએ સહરા,
કહા હસનએનને અયે મરદે દરવેશ;
કે હુએ બેરહમ તુ ઓર દુર અંદેશ,
બ ચશમે દીલ ઝરા કર ગોર ભાઇ.

વોહ તેરા શેહર દેતા હુએ દીખાઇ,
ગદાને શાહેર અપના દેખ ઉસ આન;
હુવા માનીંદ આઇને કે હએરાન,
નઝર આયા જો અપના શેહર કીશવર.
હુવા સકતેકે આલમમેં વોહ શશદર,
તસવ્વુર વોહ લગા કરને કો દરદીલ;
હુએ મેરા ઘર યહાંસે તીસ મંઝીલ,
લગા હુસ્નેએનસે કહેને વોહ કાફેર.
નબીકે હો નવાસે તુમહો સાહેર,
જો દેખું શેહર મંયે અપના યકાયક;
મએં જાદુગર કહુંગા તુમહો બેશક,
યહુદી નામ હુએ મેરા નામવર.

તુમ્હેં ઇસ શેહરમેં બેચુંગા જાકર,
નહીં દુરવેશ હું મએં ના ગદા હું;
યહુદી કોમકા અહલે જફા હું,
તુમ્હેં મંય માંગકર લાયા દગા સે.

ન હોગી મુખ્લસી અબ ઇસ બલાસે,
મય અબ બેચુંગા તુમકો ઇસ મકાંપર;
ન પાએંગે ખબર વલ્લાહ પયમબર,
ગયા લેકર ગદા જલસેકે અનદર.

કે થા વોહ શહરકા હાકિમ સિતમગર,
યહુદી થા વોહ કાફીર નામ શમશાદ;
કે થા વોહ શહર જલસા જિસ્સે આબાદ,
થા ઉસ ઝલિમકે ઘરમેં એક દુખ્તર.

બશીકલે મુજફ્ફએ લહમા સરાસર,
ન થી ઇનસાનકી સુરત વોહ મુરદાર;
ન થી હએવાનકી સુરત વોહ ખુંખાર,
પિયા કરતી વોહ દો બુરદોંકા લોહુ.

ગલેસે વોહ લિપટ જાતીથી બદખું,
યહુદદી થા વોહ કાફીર જો સીતમગાર;
વોહ થા જલસે બરદોંકા ખરીદાર,
દાસી બાઇસસે ઉસ જલસે અએ યાર;

હમેશા ગરમ થા બુરદોંકા બાઝાર,
ગદા શાહઝાદોંકા જલસે લાયા;
જહાં બુરદેથે વહાં લાકર બિઠાયા,
હુવા જીબરીલકો યેહ હુકમે બારી.

તુ જા જલસે ખાતરસે હમારી,
અલીકે લાલ હએં બિકનેકો આએ;
વોહ હએં બુરદોમેં બએઠે સર ઝુકાએ,
કે જીતને ચોકમેં બએઠે હએં બુરદે.

તુ સબકો મોલલે આઝાદ કરદે,
જબ આયા અમ્રે હક રૂહલ અમીંપર;
વોહ પોહચે જલદીસે રૂએ ઝમીંપર,
બના રૂહુલ અમીં સુરત બશારકી.

રખી એક પાસ અપને થએલી ઝરકી,
હુવા જીબરીલ બુરદોંકા ખરીદદાર;
કીયા આઝાદ સબ બુરદોંકા યેકબાર,
હુવા બાઝાર જબ બુરદોંસે ખાલી.

રહે હસનએન બાકી શાહે આલી
યઝીદી કી સવારી કા નકારા;
હુવા બાઝારમેં ફીર આશકારા,
કીયા ઉસને તસવ્વુર દીલમેં આકાર.
કે હએ બુરદોંસે ખાલી આજ બાઝાર;
સીવા દો બરદોં કે કોઇ નહીં હય,
સો વોહભી લાગરો અંદોહગીં હએં;
યેહ કી હસનએનસે હાકીમને ગુફતાર.

અગર બુરદે હો તુમ મએં હું ખરીદદાર,
કહા હસનએનને એ મરદે સરદાર;
યેહ માલીક હએ હમારા ઓર મુખતાર,
યેહ સાહેબ હએં હમારા હમ હએ બુરદે.
યેહ બેચે યા હમેં આઝાદ કરદે;
જો બેચેગા તો બીક જાવેંગે હમભી;
જો મારેગા સહેંગે હમ સીતમભી,
યેહ હાકીમ હએ હમારા હમ હએ મહકુમ.

યેહ ઇકરારી હમારા હમ હએં માસુમ,
હમારે બાપ ઓર માને ખુશી હો;
ખુદાકી રાહમેં બખશા હએ હમકો,
હુવા હાકીમ વોહ હએરાં બાત સુનકર.
દીયા ઝર તોલકર ઉનકે બરાબર,
ગદાકા માલ ઓર દોલત દીયા વોહ;
નબી ઝાદોકો ઘરમેં લે ગયા વોહ,
હુવા ગુલ શહેરમેં હરએક મકાં પર.

કે આએ યુસુફે કીનઆં યહાં પર,
ઝીયારતકે લિયે આયે તમામી;
હુએ સબ મરદો ઝન આકર સલામી,
કોઇ બોલા કફે અફસોસ મલકર.
ઇનહે માં બાગને બેચા હએ કયું કર,
ખુદા જાને યહ કિસ માકે પિસર હએં;
સ્પેરે હુસ્નકે શમશો કમર હએ,
કોઇ જલ્લાદ માદર હોગઇ વોહ;

કે એસે લાલ અપને ખો ગઈ વોહ
કિઆ જો અઝમ લડકોને સહરકા.
યેહ કહએસા થા જીગર માદર પિદરકા,
કોઇ બોલા ફિરસ્તે હએગે બેશક;
કે જીસ્કા સોર હએ અરશે બરીંતક,
અજબ સીરત અજબ યેહ દિલબરી હએ.
અજબ સુરત અજબ જલવાગરી હએ,
કોઇ બોલા યેહ હએ તકરીર બેજા;
કિસી બે રહમને ઇસ જાપે ભેજા,
યેહ લડકે હએ ગિરફતારે યતીમી.
અયાં હયે રૂખપે આસારે યતીમી,
તમાશા થા વહાં ગિરદ ઉનકે અંબોહ;
કોઇ હએરાં થા ઓર કોઇ દર્દ અંદોહ,
ગયા દરબારમેં જીસદમ યહુદી.
હુવા બસ દેખકર ખુરશમ યહુદી.
લગા દિલમેં તસવ્વુર કરને શમશાદ;
નહીં હએ ઘર મને ફરજ દે દીલશાદ,
મએ ઉનકો અપની ફરજંદીમે લુંગા,
ઓર ઇનકો સલતનત મએ અપની દુંગા,
નબી જાદોંસે એકદિન ઉસને પુંછા;
તુમ્હારા શહેર હએ બતલાઓ કિસજા,
બતાઓ નામ તુમ જદ્દો પિદરકા.
નશાં મુઝકો બતાઓ અપને ઘરકા,
તુમ્હારી વાલિદાકા નામ કયા હેએ;
કહો હસબો નસબકા કયા પતા હએ,
મુઝે તુમ નામભી અપના બતાઓ.
હકીકત મુલકકી અપને સુનાઓ,
યેહ ફરમાયા હસનને ઉસ લઇસે;
હમ આએ હએ અરબકી સર ઝમીંસે,
મહમદ મુસ્તેફા હકકા પ્યારા.
વોહ હએ ખતમુન નબી નાના હમારા,
હમારા બાપ શેર કિબરીયા હએ;

હમારી વાલીદા ખએરુન્સીસા હએ,
હમારા ખાનદાં ફખરે અરબ હએ.
સિઆદત ઓર બની હાશિમ લકબ હએ,
હમારા શહેર હએ શહેરે મદીના;
રખા વએ ધરમે તાબુતે સકીના,
સુના જબ નામ આદાને નબીકા.
હુયા ટુકરે જીગર ઉસદમ લઇકા,
કહા હુસ્નએનસે ઉસ બે હયાને;
તુમ્હેં ભેજા યહાં મેરે ખુદાને,
મુઝેભી લાતો ઇજાકી કદામ હએ.
તુમ્હારા રખના મેરે હકમેં સમ હએ,
તુમ્હેં અબ કતલ ખંજરસે કરૂંગા;
મદીનેમેં અલીસે ફિર લડુંગા,
ન છોડુંગા તુમ્હેં જીતા મએં ઝીંનહાર.
તુમ્હારે હલકપર ફેરૂંગા તલવાર,
નહીં ડરતા હું મએં હઝરત અલીસે;
કઇપા જંગ મએં જાકર નબીસે,
અદાવત હએ મુઝે ઉસ ખનદાસે.
મિટાદુંગા નિશાં ઉસકા જહાંસે,
તુમ્હારે ખુનકા પ્યાસા હું કબકા;
મંય દુશ્મન ખાસ હું ફખરે અરબકા,
દીયા જલ્લાદકો ફિલ્ફોર અહકામ;
શિતાબીસે તુ કર દોનોંકા કત્લઆમ,
વહાં બેએઠા હુવાથા ઇબને મશકુર.
યહુદીકા સુના જબ ઉસને મઝકુર,
કિયા ઉસ શખસને હાકિમસે તકરીર;
ન કર તુ કત્લ ઇન લડકોકાં બેપીર,
મદીનેમે ખબર પોંહચેંગી જીસદમ,
મુજાઆને અરબ આવેંગે ઉસદમ,
અલીકી હોગી ફિર તુમપર ચડાઇ;
ખુદા જાનેકે કૈસી હો લડાઇ,

શુજાઆને અરબ જીસ દમકે આવેં.
તેરે મુલ્કો શહર પર ફતેહ પાવેં,
લડેંગે જીસ ઘડી અન્સાર ઉસ્કે;
ન મુંહ મોડેંગે હરગીઝ યાર ઉનકે,
અમર હોંગે યેહ લડકે ખાસ સાદાત.
નઝર આવેગી ઇનકી સબ કરામત,
અગર હુએ યેહ નબી ઝાદે મુકકર;
તુ ઇનસે મોઅજીઝા કોઇ તલબ કર,
તેરે ઘરમેં જો હુએ એક મુઝમા દુખ્તર.
પીયા કરતી હુએ દો બરદેંકા ખુંતર;
હુએ તેરે ઘરમે યેહ દુખતર જો હેવાન;
તુફૈલોસે મુરત્તફા હોવગી ઇનસાન,
અગર હોજાએગી ઇનસાં વોહ દુખતર.
તો હુએ બેશક યેહ સાબતએને પયમ્બર,
તુઝે દુનયામે ફીર કુચ ગમ નહીં હુએ;
ઓર ઇનકા કતલભી લાઝમ નહીં હુએ,
યેહ સૈયદ હુએં તો વોહ ઇનસાન હોગી:
તુમ્હારી જાનભી કુરબાન હોગી,
વોહ મુજગહ લાહમહાભીં તેરી જીએગી;
વગર ન ખુન તો ઇન્કા પીએગી,
યહુદીને કહા બહતર યેદી હુએ.
જો તુને મસલહત ઇસ વક્ત દી હુએ,
હુઇ જબ રાત જાલીમ ઘરમેં આયા;
નબી જાદોં કોભી સાથ અપને લાયા,
કાયા લેકર ઉન્હેં હુજરેકે અંદર.
કે રેહતીથી જહાં મજબુર દુખ્તર,
અગર દુખ્તર યેરી ઇનસાક હોગી;
તુમ્હારી મુખ્લસી ઇસ આન હોથીં,
યેહ કેહકર વોહ હુવા ઘરસે બરામદ.
હુએ હએરાન પિસરાને મ્હોમ્મદ,
કહી શબ્બીરને શબ્બરસે રોકર
કરેગા કતલ હમકો યેહ સિતમગર,

કઝા હમકો કહાં યેહ ખેંચ લાઇ,
કે હેતી હએ અજલ હમકો દિખાઇ;
ફીરા એક બારગી હમસે ઝમાના,
ન અમ્મા હએ ન બાબા હએ ન નાના.
યેહ ફરમાયા હસનને અએ બિરાદર,
નહો તુ મુઝતેરબ બહરે પયંબર;
અગરચે યેહદી યહુ એહલેકી હએ,
હમારી મોત હીલેમેં નહી હએ.
પીઉગા ઝેહેર મએ જામે કઝામેં,
શાહાદત હોગી તેરી કરબલામેં;
હમેં યહાં ઇસ લીએ તકદીર લાઇ,
કરેં તલકીન ઇસ કાફીરકો ભાઇ;
પડે કલમા નબીકા યેહ યહુદી,
મુતી હોવે નબીકા યેહ યહુદી.
દોઆ માગો યે દરગાહે ખુદામેં,
કે લડકી ઇસકી ઇનસાં હો જહાંમે,
હુસએનાંને દોઆ કી પા લીસો ઝાર;
ખુદાવંદા તુ હએ કર શાફે ઇસરાર,
દુગાના પઢકે શાહઝાદોને ફીલદમ,
દોઆ માંગી બદરગાહે મોઅઝમ,
ખુદાવંદા તુફેલ અપને કરમકા;
તસદદુક મુસતફા શાહે ઉમમકા,
ખુદાવંદા તસદદુક મુરતુઝાકા;
ખુદાવંદા તસદદુક ફાતેમાકા,
તેરે મેહબુબ કે હમ હએં નવાસે.
દોઆ મકબુલ કર અપની અતાસે,
હમારી અબ દોઆકો યેહ અસર હે;
તુ ઇસ દુખતરકો રસકે હુર કર દે,
ફીરશતોકો હુવા તબ હુકમેં બારી.
દુગાનાા પઢ કરો જલદી તયારી,
મેરે મેહબુબકે ફરઝંદ સાદત;
હુવે હએ અબ વોહ મશગુલે મુનાજાત,
દોઆ કરતે હએં વોહ આમિન કહો તુમ,

નબી ઝાદેકે સબ તાબે રહો તુમ,
હાંબા માંગી નબી ઝાદોં ને ઉસદમ;
હુવા ફજલોં કરમ રબ્બે દોઆલમ,
કહું તારિફ ક્યા મેં ઉસ પરીકી.
કે સરસે પાઉંતક જવાહીરીથી,
કીયાં સિજદા ખુદાકો નીકબીને;
પડહા કલમા નબીકા મહજબીને,

પકડકર હાથ ઉસકા લાએ શબ્બીર.
જહાંથા વોહ યહુદી કોમ બે પીર,
મેહ ફરમાયા હસનને ઉસ લઇ મેં;
અયે ઝાલીમ દેખલે ઇસ મહેજબીકો,
તઅજુબ મેં હુવા ઉસદમ યહુદી.
ગિરા બેહોશ હો ઉસદમ યહુદી,
હુવે હઐરાં સબ અરકાંને દોલત;

લગે સબ માંગને ઇમાનકી દોલત,
કરો બહેર ખુદા તલકીન હમકો.
બતાઓ મુસ્તફાકા દીન હમકો,
યહુદીને કીયા ઉસ વક્ત તકરીર;
ખુદાકે વાસ્તે હો અફુ તકસીર,
કરો ઇરશાદ અબ હુકમે નબીકા.
બને ચાકર દિલસે હુ મોલા અલીકા;
રહા મેં યે અબતલક મહરૂમ દીંસે;
નથા વાકિફ મયે ખતમુલ મુરસલિંસે;

રહુંગા આપકે દરકા સલામી,
કરુંગા આપકે ઘરકી ગુલામી,
ન કી મેને તુમહારી કદરદાની;
હુઈ બરબાદ મેરી જીંદગાની,
ઉતરકર તખ્તસે વોહ મસ્ટે હાકીમ,
કદમ હસનએન કે ચુમે બસદ ગમ,
કહા ઉસને કરો મુઝકો મુસલમાન.
મેં સચ્ચે દિલસે લાયા તુમપે ઇમાન,

મુઝે રાહે નબી ઇરશાદ કીજયે,
યેહ હસમત સલતનત સબ મેરીલીજયે
મુબારક હો તુમ્હે યેહ તખ્ત ઓર તાજ.
કરો તુમ શોકસે ઇસ મુલકમેં રાજ,
નહીં કુચ બાદશાહીસે હમેં કામ;
કીફાયત હએ હમેં અલ્લાહકા નામ.

કીયા હસનએનને તલકીન ઉસકો,
બતાયા મુસ્તફાકા દીન ઉસકો,
કહા ઉસ મરદસે હઝરત હસનને;
તુઝે બખ્શા ખુદાએ ગુલ મીનનને,
કહા હગનએનને અએ મરદે વાહી;
મુબારક હો તુજે યેહ તખતે શાહી,

હમારા નાના હય શાહે દોઆલમ;
હમારા બાપ હએ હર શયપે હાકમ
નબી સુલતાન હંય કવનો મકાંકે.
અલી સરદાર હંય દોનો જહાંકે,
નહીં ખ્વાહીશ હમેં જાહો હશમકી;
હએ સરદારી હમેં અરબો અજમકી,
તુ આકા હએ હમારા હમ હએં બરદે;
હમે નામે ખુદા આઝાદ કરદે,

મિયાં જાકરકે હમ જાહો અબાસે.
કરે કુછ ઇલતિજા ખએરૂલ નીસાસે,
કહા ઉસ શાહને બા ચશ્મને ખુંબાર;
યેહ હઝરત મુઝસે પરમાઇ તકરાર,
મએં બંદા હું દીલોજાસે તુમહારા
મુઝે આઝાદ તુમ કરદો ખુદારા,
કિએ તબ શાહઝાદોંને મુસલમાન;
હુએ તબ મરદો ઝન દોનોપે કુરબાન,
ગયે બુત તોડને ઉસદમ વહાંકે;
સનાખ્વાં હો ગએ પખરે ઝમાં કે,
સબ બુતખાનેસે આઇ યેહ બાહમ.

તરહમ યા નબી અલ્લાહ તરહમ,
કીસી બુતને તો યું આકર પુકારા;
કીસીને તો રસુલ્લાહ પુકારા,
ઝુકે સીજદેકે અંદર બુત ઝમીં પર.
ખુદાવંદા તુ હએ અલ્લાહો અકબર,
બુતોંસે હો ગયા બુતખાના સબ સાફ;
ન મારે બુત પરસ્તીમેં કોઈ લાફ,
હુએ સારે બરહમન ;તબ મુસલનાન.
કોઇ સદકે કોઇ હોતાથા કુરબાન,
કીયા ઉન સુરએ ઈબરાહીમકો યાદ;
હુવા સવ(૧૦૦)જાનસે કુરબાન સમશાદ,
કહીતો સુરએ મરયમકી હએ યાદ.
કે યાને કાફ હાયા અએન ઓર સ્વાદ,
કહીં સુરે મહમદકી નીદાથી;
કહીં સુરે તગાબુનકી સદાથી,
પડહે હરેકને જબ સુરએ નુર.
હુવા ઉસ નુરસે બુતખાના માઝુર,
લગે એક એક બુતકે ચાર હોને;
ઓર ઉઝઝાબી લગા દોજખ મેં રોને;
નબી ઝાહીંને ચેહ ફરમાયા ઉસ્કો.
રજા અબ ધરકે જાનેકી દે હમકો,
હમારી મુન્તઝીર હોવેગી જોહરા;
ન જબતક જાયેંગે રોવેગી જોહરા,
કીયા શમશાદને લશકરકો ફરમાન.
અભી હોવે સફરકા જાલ્દ સામાન,
નબી જોદોંકો ઘોડાં પર બઠીયા;
જીલોમેં ઉનકે ખુદ શમશાદ આયા,
મદીનેમેં હુઇ દાખલ સવારી.
તો ખલકત શહેરકી ઉસદમ પુકારી,
કીસીને દી ખબર જોહરાકો જાકર;
કે આએ ખેરસે શબ્બીરો શબ્બર,

કહા યેહ બાત સુન ખેરુનનીસાને.
કીયા મુઝપર કરમ રબ્બુલ ઉલાને,
હુવે જીસ વક્ત દાખીલ ઘરમેં ફરઝંદ;
દીલે ઝેહરા હુવા અજ બસકે ખુરસંદ
લગી રેરો બલાએ લેને ઝેહરા.
લગી સબકો દોઆએ દેને ઝેહરા,
લગી વોહ પુંછને હાલત સફરકી;
કહે હસનએનને શામો સહરકી.
કહા શમશાદકા અહવાલ સારા,
અબ ઉનકા શહેરકે બાહેર ઉતારા;
અલી રોને લગે ધરતે ખુશીસે;
લગાયે શાહઝાદોં કો ગલેસે.
નબીને જબ સુના હસનએન આએ,
તો હઝરત ભી યહાં તશરીફ લાએ;
યેહ પુછા મુસ્તફા ને ફાતેમાંસે,
હએં આએ ઘરમે કયા દોનોં નવાસે.

મુઝે યાદ આયા ઇસદમ કરબલાકા,
લુટેગા બાગ જબ ખએરુનનીસાકા;
મુઝે વોહ માજરા અબ યાદ આયા,
કે ઉસ ગમને મેરે દીલકો રુલાયા.
તેરે ફરઝંદ અબ આએ સફરસે,
મીલે મુઝસેભી ઓર માદર પીદરસે;
કરેંગે કતલ પહલે ખુલ્ હસનકો,
મીલેગા ઝહેર પાનીમેં હસનકો.

ન દેગા કોઇ તસલ્લી ઓર દીલાસા,
રહેગા તીન દીન રનમેં પ્યાસા;
નહોગેપાસ કોઇઉનકે યારો ગમખ્વવાર,
કરેંગે કતલ ઉસકો વોહ સીતમગાર.
સુના જબ ઝિક્ર ઉસ ને કરબલાકા,
હુવા ટુકડે જીગર ખએરુન્નીસાકા;
યેહ ફરમાયા નબીને અય પ્યારી,

મુઝકો ખ્વાહેશ જો હય તકદીર આરી,
શફાઅત હોગી જબ મુઝને અલીકી.
યેહ બખશાએગા હુમ્મત મુઝને બીંકી,
અમીર અબ કયા ચશ હૈગા તુઝે જોશ;
હુવા માતમસે સબ કાગઝ સિયાહ પોશ.
દોઆ કર તુ બદરગાહે ખુદાવંદ,
કહે ઇકબાલસે ઇકબાલ ખુરસંદ;
ખુદાવંદા તસદદુક મુસ્તફા કા.
તસદદુક મુરતેઝા આર ફાતેમાકા,
મુઝે દુનયામેં બરખુદાર કર તું;
મુઝે શબ્બીરકા ઝોવાર કર તુ;
ઝીયારત ફિર કરૂં શાહે બખસકી
ઝીયારત શાહે શોહદાકી કરૂંભી
તમન્ના હએ ગેરી યેહ દુસરી ઓર,
કરૂં ઇકબાલસે મએં સએર લાહોર.

મુનાજાત રસુલે ખુદાકી.

તમન્ના હએ મદીનેકી દીખાદે યા રસુલુલ્લા,
મુઝે વોહ રોઝએ અનવર બતાદો યા રસુલુલ્લા;
મદીનેસે કોઇ આતા હયે નીટલ દીલબરસે જાતા હએ,
રહું મએં હિંદમે કબતક બુલાલો યા રસુલુલ્લા.
શાયરકા કુછ ન સામા હએ મેરા હાલે પરેશાં હએ,
મુઝે તુમ દીન દુનયામેં સંભાલો યા રસુલુલ્લા;
ન કોઇ બખશીશકા હીલા હ ન તુઝબીન વસીલા હએ
સહારા આપ– દમકા હએ મુઝકો યા રસુલુલ્લા.
ન હય કોઇ નાતા ઓર નાતી ન કોઇ સંગ ઓર સાથી
મુઝે કએદ મુસીબતસે નિકાલો યા રસુલુલ્લા;
તુમહારી જાત રહમત હયે તુમહેં ઇજને સફાઅત હએ,
મુઝે તુમ રોઝે મહશરમેં છુડાલો યા રસુલુલ્લા.
તુમહારા નામ પ્યારા હએ તુમહારા કામ ન્યારા હએ;
મુઝે તુમ હક તઆલાસે મિલાઓ યા રસુલુલ્લા.
ગુનાહકા બોઝ ભારી હએ નિહાયત બે કરારી હએ.

અઝીઓંસે કયામતમેં બચાઓ યા રસુલુલ્લા.
મેરા કુલ મુશીકલ હો મુરાદે મનકી હાંસીલ હો,
ભરા અસ્માઉ હુએ દીલમેં દિલાઓ યા રસુલુલ્લા.
ખડા રોરો કરૂં ઝારી ન ચેન હુએ રાતદિન સારી,
મેરી તુમ ઇલતિજા ઇતની કબુલો યા રસુલુલ્લા.

રહુ દુનયામેં ઇઝઝતસે કયામતમેંભી હુરમતસે
મેરા ફિરનેકા લોગોમેં હશર હો યા રસુલુલ્લા,
મેરે માં બાંપ ઓર ભાઇ કુટુંબ ઓર ખેશ મા જાઇ,
ખુદકે બહારે રમતમેં દુઆદો યા રસુલુલ્લા.
નહોં મોહતાઝ વોહ કિસ્કે દિલા તાસેબહુએ વો જિસ્કે;
હમારે વાસ્તે હકચે તુમ માંગો યા રસુલુલ્લા.

તવસુલ આસકા બસ હુએ તુમ્હારી ઝાતકો જસ હુએ;
નબીયોંપર કિએ એહશાન તુમ હો યા રસુલુલ્લા.
તુમહારે દરપે જો આયા મુરાદેં મનકા ભર પાયા.
મુઝે ભી ખવાને ન્યામતસે દિલાદો યા રસુલુલ્લા.
અતાહો ફારિગુલ્બાલી દીલા મુઝકો અકાંઅલી;
યેહી હુએ અબ દોઆ મેરી કબુલો યા રસુલુલ્લા.

તમામ શુદ.

નોવેલ.

જોશે જવાની ઉર્ફે વસ્લે જમીલ.

યે વોહ અછુતા નોવેલ હય, જીસ્મેં ઓરતુંકા અંગ્રેજી પઢા કર બેપરદા કરનેસે કયા બુરે નતીજે ઝુહુરમેં આતે હંય, ઉસ્કા સીન દીયા ગયા હય, હુસ્નો ઈશ્કકી જીતી જાગતી તસ્વીરે આશેકાના ખત કીતાબત એક દીલકશ તરી-કેમેં લીખે ગએ હંય. કીંમત. રૂા. ૦-૪-૦

નાસીરે ઈશ્ક. એક દીલ ચસ્પ ઈશ્કીયા નોવેલ. કીં. ૦-૩-૦

તારીખ.

મક્કા મોઅઝઝ ઝમા.

યેહ વો આલી મકામકી તવારીખ હય, કે જીસ્કે નામ ઓર બુઝુર્ગીસે તમામ ઈસ્લામી ભાઈ વાકેફ હોંગે, ઇસ કીતાબમેં કઅબેશરીફ ઓર હરમ મોહતરમકી ઇમારતકા ઝીકર હય, ઓર મસ્જેદુલ હરામકે શરાઈફ ઓર કરામાત ઓર અજાયબ હાલાતજો પેસ્તરકે ઝમાનેમેં વાકેઅ હુવે હંય દરજ હંય, યેહ કીતાબમેં ચાર બાબ હંય

બાબ પહેલા.

ફસલ પહેલી—અસ્માકે (નામુંકે) બયાનમેં ફસલ દુસરી મક્કા મોઅઝઝ ઝમાકી આબાદીકે બયાનમેં, ફસલ તીસરી—મક્કા મોઅઝઝ ઝમા ઓર મદીના મુનવ્વરાકી ફઝીલત, ફસલ ચોથી—મક્કા મોઅઝઝ ઝમાકો વતન બનાનેમેં ભી અકવાલ મુખતલીફ હંય, ફસલ પાંચમી—ઉન મુતબર-રીક જગુંકે બયાનમેં જહાં દોઆ મકબુલ હોતી હય, ફસલ છઠી—મકકે કે મકાનાત ઓર ઝમીનકે બેચને ઓર કીરાયા લેનેકે હુકુમકે બયાનમેં.

બાબ દુસરા.

ખાનએકા બાકી તામીરકે બયાનમેં, ઓર ચાહે ઝમઝમ ઓર ઉસકે શરફકે ઝીકરમેં, ઓર કઅબેકે જવાહીર ઓર ગીલાફું ઓર નઝરૂંકી કેફીયતમેં.

બાબ તીસરા

ઉસ બયાનમેં કે મસ્જીદ હરામકી વક્તે પહેલે કમાથી ઓર ઉસકે બાદ કીસ કદર બઢાઈ ગઇ ઓર જો મઝમુન ઉસકે મોતઅલીક હય.

બાબ ચોથા.

આલે ઉસમાનકે કાયમ હોનેકા બ્યાન વગયરા વગયરા, ઓર બહોતસે હાલાત દરજ હુંય યે કીતાબ ગોયા મક્કા મોઅઝ્ઝમાકી ગાઇડ હય જો સાહેબ હજ પઢ આય હુંય ઓર જો જાનેકા ઇરાદા રખતે હુંય, ઉન્કે લીએ તો યે કીતાબ બે ઈન્તીહા મુફીદ હય મક્કા મોઅઝ્ઝમાકે હાલાતસે વાકેફ હોનેકે લીયે ઇસસે બઢકર ઓર કોઇ કીતાબ નહીં, યેહ કીતાબ પેહલે અરબીમેં થી બાદ ઉર્દુ હુઇ મગર ચુંકે ઉર્દુ નહીં જાનનેવાલે મુસલમાનભાઇ ઇસ બાતીની ફેઝ નહીં ઉઠા સકતે થે ઇસ લીએ હમને ઇસકો ઉર્દુ જબાન ઓર ગુજરાતી હરફોંમે ઉમદા ગ્લેઝ કાગજપર છપવાઇ હય ઓર રંગીન પુર નકશો નીગારવાલે ટાઇટલકી ઉમ્દા પક્કી જીલ્દ બંધાઇ હય. ઇતની તમામ ખુબયું પર કીંમત સીર્ફ રૂ. ૦-૧૨-૦

મીલનેકા પતા—

મીઆં બદરૂદીન હુસેનુદીન નીઝામી.

બુકસેલર એન્ડ પબ્લીશર.

ઠે. ત્રણદરવાજા—અમદાવાદ.